

raste, in iz katerega нравna vestnost kaj lepo pricveta. Človek brez vere, pameti in pravega sočutja za poštenje, je ladija brez kermila, je hiša, zidana na pesek, je zemlja brez — oživljajočega soluca. Ako pa je notranja človeška moč dobro vterjena, ni se bati mlademu človeku, kedar stopi v občno človeško družno, ničesar, kajti on dobro vé, da, ako hoče doseči svoj pravi namen, mora se boriti in si na vso moč prizadevati, da dospé do svojega pravega namena.

Tudi lepočutje za umetnost in naravo se mora že zgodaj v mladih srcih buditi in oživljati. Le v mladosti je človeško srcé mehko, kakor vosk in naj bolj občutljivo za vse, kar plemení njegovo voljo in mu sladi njegovo življenje. — Na ta način tedaj, ako se dušne in telesne človeške zmožnosti v lepi in soglasni zvezi zbujajo in polagoma po naravni poti izobrazujejo, postaja mladina krepka in čversta, na katero se domovina vsigdar ponosno ozira.

V zdravem telesu prebiva zdrava duša. *)

(Konec.)

Ugovarjati bi utegnil kdo pri tem, da je vse to nevarno, da bi si pri tem deček lahko roko ali nogo zlomil, ali se usekal, ali zbodel itd. Res je to, treba mu je tedaj nasvetovati, koliko naj si v tej ali uni reči upa, kako naj orodje derži in rabi, da se ne bode poškodoval. Vsakdo naj pomisli — na tisuč in tisuč se jih je že pogreznilo v globočino morja, pa ljudje se vendar še zmíram vozijo po morji; na tisuč jih je na železnici konec storilo, pa hlapon še zmirom žvižga po železnem tiru; na tisuč jih je bilo že nesrečnih od vinske kapljice, in nikdo ni še zavoljo tega opustil svojega vinograda: hočemo li zavoljo neprevidene nesreče, ki se je primerila le kedaj, žertovati ves blagor, ki nam dohaja po telovadbi? Prevdarimo dalje! Iz dečkov prihajajo naj več kmetje in rokodelci — ali ni treba véasi na drevesu žagati, sekati veje, tam na visokem vozu postavljati žerdi? ali ni treba véasi celó na streho zlesti? — Da, na streho, na zvonik gre tesar, krovec, in izveršuje visoko nad zemljo svoja opravila, bo li on za to ali uno kaj pripraven, ako se nikdar ni učil hoditi po lestvici?

Pa ne samo kmet in rokodellec potrebujeta urnega krepkega telesa; ampak vsakemu še tako visokemu gospodu se lahko primeri taka, da se zamore rešiti samo z bistrim umom, z urno nogo, s krepko roko.

Telovadbe so tedaj zeló važne za mladost; samo ravno pred kosilom in koj po kosilu niso dobre. Naj tedaj vsaj nihče, ne brani otrokom primerno telovaditi, ako že sam nima veselja jim k temu pripomoči.

*) V 16. l. str. 245, v 6 v. tega spisa beri: na gorkomeru, mesto: zrakomeru. Pis.

f) Človek je iz duše in iz telesa. Duh mora biti gospodar, telo pa je njegovo orodje, katerega popolnoma vlada. Vendar je pa med obema terda vez, da eden brez drugega ne more obstati; in ako eno boleha, to tudi drugo v rasti in razvitku zadržuje — tako, da bi morali tu reči: bolna duša dela bolno telo. Bolno dušo pa delajo strasti, n. pr. jeza, nevošljivost, strah, prevelika žalost, hrepenjenje po kaki reči itd. Ena ali druga spodjeda nježno mladost ko červ, ki se vrine v mlado sadiko in jo počasi uniči. Naj bi pestunje to dobro prevdarile, preden otroka dražijo nevedé, zakaj, in mu velijo jezo spuščati na ljudi, živali ali na nedolžni kamen; s tem zbujaajo v nedolžnih srcih jezo in maščevanje. Ni prav otroka plašiti s strahovi, češ, da ga vkrotim; strahovite podobe, ki so se otroku v glavo vrinile, plašijo ga povsodi, da si ne upa nikjer biti sam, ter izcimijo dušno bolezen. Šiba naj bo strah za otroke. Ni je treba pri otrocih nikakoršne zvijače. Ima otrok do tebe zaupanje in ljubezen in se je pregrešil, dosti bo, da ga posvariš; če je pa tako obdivjal, da te ne sluša, modra roka z šibo bo vse poravnala. Vse žive dni ti bo otrok, ako ne hvaležen, saj priznal, da si mu bil pravičen; ako si ga pa z zvijačo prevaril, bode te pregledal prej ali pozneje, ne bode, ti več zaupal, in prirastla mu bode dušna bolezen nezaupnosti in nejevere. Sveto pismo pravi: »Terma se je hudo vkoreninila dečku v serce, ali (modra) šiba jo bo izruvala.« Naši prededi so si izmislili prislovico: »Šiba novo mašo poje.« Tedašnji svet pa vpije: Proč šibo! šibo iz šol! — Prašam: Ali je dandanašnja mladost res tako dobra, da ni nič več popravljati na nji? — Ktera kazen je pa boljša, tista, ki predrami otroka kmali, in ga, ako ne poboljša, vsaj toliko poniža, da spregleda svojo krivico in ga potem sprijazni s svojim prednikom, ali pa tista, ki trpi več časa, znabiti ga boli vse življenje in na sercu nosi zvijačo, serd, hrepenjenje po maščevanju i. dr.? Ali ne delajo take nenaravne kazni dušne bolezni? Šiba je, to se samo po sebi razumé, le za otroke, pri katerih se z drugim nič ne opravi. Ali bi bil sinek tatek postal, ko bi ga bila mati pervekrat dobro našibala, ko je kaj ptujega domú prinesel? Prašal bi še, koliko ljudi so jetnišnice, ktere niso sklenjene z delavnicami, že poboljšale. Pa vse to bi me predalec pripeljalo; namen je le govoriti, kako bi se mladost obvarovala dušnih bolezni, ki so mladosti toliko nevarne. Tù pa pridemo do domišljije, ali prav, do povedke, knjizice in knjige, ki zbuja domišljije, ki se nikdar vresničiti ne dajo. Mladost sama polna domišljij, grabi radostno po takih spisih, si serce navezuje na nje, in tako stopa od pogube do pogube. Proč, na germado z njimi! one pogubljujejo nježno mladino našo.

Vsakdo vé, da smo vsi več ali manj podložni postavam, predstojnikom itd. Treba je torej, da se otroci vadijo že v prvi mladosti, da so pokorni svojim staršem, učenikom itd.; potem jim tudi ne bode težko, vdajati se svojim predstojnikom. Že v šoli se kaže pri nekterih otrocih nepokorščina, da hočejo vedno kaj drugega delati, mesto to, kar se jim ukazuje. Mar ni treba pokorščine, kjer se podučuje blizo sto ali več otrok vkup? Kaj bo iz takih otrok? kdo jih bode imel, ako bodo vedno po svoji glavi delali? čigava škoda bo? — Med družinami so pa tudi nekteri majhni trinogi, ki odbijajo otroku vsako še tako nedolžno reč, češ, da njegova ne veljá — mesto da bi bili veseli, da se otrok sam

od sebe kaj dobrega spomni in po svojem izpelje. Prosta dobra dela so višje cene od vseh drugih.

Obvarovati je pa tudi treba mladost tužnosti, posebno pa tiste otroke, ki so k tem nagnjeni; k temu so pripravne razveselivne igre, primerne družbe, petje, godba in vse, kar zamore razveseljevati otroke. Draga mladina! le imej svoje nedolžno veselje, nočemo ti ga kvariti; prezgodaj še boš zagledala britkosti in razgraje resnobnega življenja.

H koncu ne moremo in ne vemo boljšega povedati, kakor so rajniki župnik Vertovec v svoji knjigi »Kemiji«, sporočili: »O dragi očetje in matere! čujte nad slabim nagnjenjem svojih otrok; nikar in nikakor jim tega ne dovolite, kar z gerdo, z jezo ali s togoto prašajo; ali se ne spodobi, da bi bili otroci staršem in ne starši otrokom pokorni? Izredite si iz njih po vkrotenji njih slabih nagnjenj angelčke v svoje veselje in v njih srečo, ne pa, jim berzdo puščate, hudobe v svojo žalost in sramoto, in njim v veliko nesrečo«.

Ni na celem svetu ljubšega
Od mladine nježnega srcá.

Po Nimajerji in drugih
spisal P. Cebin.

Pomenki *o slovenskem pisanji.*

XXXVII.

T. Pretresovala sva doslej mnenja nekterih učenjakov v začetku in začetnikih glagolic in cirilice. Miklošič kaže, da je Ciril pri Slovenih že našel neko pisavo, katero je porabil, iz gerške doversil in za slovenski jezik prav modro vravnal, in ta je tedaj glagolica.

U. Cirilica je pa skor vsa gerška: tudi po vnanje bolj doversena in razločna od glagolice, katero bode, ako se sklenejo kdaj Slovani v pisanji, menda popolnoma pregnala.

T. Kakor se cirilska pisava ravna po gerški, tako se vjema staroslovenski jezik tudi z gerškim, kateri mu je bil rojak, podlaga in izgled v olikovanji in obrazovanji.

U. Kako mi je to razumeti?

T. Oba sta iz tistega razreda, sta si torej v rodu, rojaka. — Podlaga je bil gerški slovenskemu, ker so prvi njegovi pisatelji ravnali se po gerških virnikih, po katerih so spisali prve slovenske obredne in sicer cerkvene knjige. —